

1 - Rikoksen uhrin oikeudet

Mitä tietoja saan viranomaisilta (esimerkiksi poliisi tai syyttäjä), jo ennen kuin rikosilmoitus on tehty?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, sinulla on yleisesti oikeus saada suojelua, tietoa, tukea ja apua heti, kun otat yhteyttä viranomaisiin. Voit käyttää viranomaisten tarjoamia tukipalveluja myös ennen varsinaisen rikosilmoituksen tekemistä.

Voit myös pyytää viranomaisia ohjaamaan sinut rikosuhrien tukikeskukseen (*Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito*), jossa saat luottamuksellisesti maksutonta apua, vaikket olisi tehnyt vielä rikosilmoitusta.

Voit myös ottaa haluamasi henkilön mukaan jo ensitapaamiseen viranomaisten kanssa.

Rikoksen uhrina sinulla on oikeus saada tietoa kaikista rikosilmoituksen tekemisen jälkeisistä toimista ja tulla kuulluksi niiden yhteydessä. Lisäksi sinulla on oikeus saada tietoa jo ennen rikosilmoituksen tekemistä. Sinulla on myös tarvittaessa oikeus laissa tunnustettujen viittomakielten tulkkaukseen sekä suullisen viestinnän apukeinoihin.

Kaikki sinulle suullisesti tai kirjallisesti annettava tieto on esitettävä selkeällä, yksinkertaisella ja helppotajuisella kielellä. Tiedon antamisessa on otettava huomioon henkilökohtaiset erityispiirteesi ja tarpeesi, etenkin jos sinulla on kehitys- tai aistivamma tai olet alaikäinen.

Rikoksen uhrina sinulla on oikeus esimerkiksi seuraaviin tietoihin, joita saat heti otettuasi yhteyttä viranomaisiin sekä tukitoimenpiteiden toteuttamisen aikana:

- miten rikosilmoitus tehdään, miten saat neuvontaa ja oikeusapua, mitkä ovat maksuttoman neuvonnan ja oikeusavun edellytykset
- mitä tukitoimenpiteitä (terveydenhuollon ja psykologin palvelut sekä konkreettinen apu) on käytettävissä ja miten niitä saa
- onko mahdollista hakea suojelutoimenpiteitä ja miten
- mihin korvauksiin sinulla voi olla oikeus ja miten niitä haetaan
- onko käytettävissä sovittelumenettelyjä ja onko sovittelu tässä tapauksessa lain mukaan mahdollista
- missä tilanteessa sinulla on oikeus oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen ja miten korvaamista voi hakea.

Saat tarvittaessa tietoa myös tulkkaus- ja käännöspalveluista sekä tarjolla olevista kommunikaation apukeinoista ja tukipalveluista.

Jos asut Espanjan ulkopuolella, sinulla on oikeus saada erikseen tietoa siitä, miten voit käyttää oikeuksiasi.

En asu siinä EU-maassa, jossa rikos on tapahtunut (EU:n ja kolmansien maiden kansalaiset). Miten oikeuksiani suojellaan?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi ja asut Espanjassa, voit tehdä Espanjan viranomaisille rikosilmoituksen toisessa EU-maassa tehdystä rikoksesta.

Jos Espanjan viranomaiset päättävät olla tutkimatta asiaa toimivallan puuttumisen vuoksi, ne välittävät rikosilmoituksen välittömästi sen valtion toimivaltaisille viranomaisille, jonka alueella rikos on tehty. Sinut ilmoitetaan rikosilmoituksen tekijäksi.

Jos olet Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen ja asut pysyvästi Espanjassa ja sinuun kohdistunut rikos on tapahtunut jossain muussa EU-maassa kuin Espanjassa (eli kyseessä on rajatylittävä tapaus), voit ottaa yhteyttä rikosuhrien tukikeskukseen (*Oficina de Asistencia a las Víctimas*) ja pyytää tietoa oikeudellisesta menettelystä siinä maassa, jossa rikos on tapahtunut, sekä korvauksista, joihin sinulla voi olla oikeus. Jos kyseessä on terrorismirikos, sinun on otettava yhteyttä sisäministeriön alaisuudessa toimivaan terrorismin uhrien tukivirastoon (*Dirección General de Apoyo a las Víctimas del Terrorismo*).

Jos et asu pysyvästi Espanjassa etkä osaa espanjaa tai asianomaisen itsehallintoalueen kieltä, voit saada tulkkauksen maksutta. Poliisi voi antaa sinulle rikosilmoituksen tekemistä varten lomakkeen äidinkielelläsi tai järjestää paikalle tulkin tai puhelintulkkauksen. Tuomioistuimilla on tulkkauspalvelu, jota koordinoidaan rikosuhrien tukikeskusten kanssa. Jos asut Espanjan ulkopuolella, sinulla on lisäksi oikeus saada erikseen tietoa siitä, miten voit käyttää oikeuksiasi.

Jos sinua koskee toisessa jäsenvaltiossa annettu suojelumääräys, voit pyytää eurooppalaista suojelumääräystä. Sinulle voidaan myöntää uusi suojelumääräys yksinkertaistetulla ja nopeutetulla menettelyllä. Tämän määräyksen hyväksyy jäsenvaltio, jonne matkustat.

Jos teen rikosilmoituksen, mitä tietoja minulle annetaan?

Sinulla on oikeus saada oikeaksi todistettu jäljennös tekemästäsi rikosilmoituksesta. Jos et osaa rikosilmoituksen tekopaikan virallista kieltä, sinulla on lisäksi oikeus saada maksutonta kieliapua ja käänös rikosilmoituksesta.

Sinulla on myös oikeus saada tietoja seuraavista:

- mitä tukitoimenpiteitä (terveydenhuollon ja psykologin palvelut sekä konkreettinen apu) sinulla on käytettävissäsi ja miten niitä voi saada, sekä tarvittaessa tietoa mahdollisuudesta käyttää tilapäismajoitusta
- millaisia todisteita sinulla on oikeus toimittaa tutkinnasta vastaaville viranomaisille
- onko sinun mahdollista hakea suojelua, ja miten sitä haetaan
- mihin korvauksiin sinulla voi olla oikeus, ja miten niitä haetaan
- mitä tulkkaus- ja käänöspalveluja on käytettävissä
- mitä viestinnän apuvälineitä ja tukipalveluita on tarjolla
- miten voit käyttää oikeuksiasi, jos asut muualla kuin Espanjassa
- mitä muutoksenhakukeinoja sinulla on, jos pidät päätöksiä oikeuksiesi vastaisina
- mitkä ovat menettelystä vastaavan viranomaisen yhteystiedot ja miten voit olla yhteydessä kyseiseen viranomaiseen
- mitä sovittelumenettelyjä on käytettävissäsi, jos sovittelu on tapauksessasi lain mukaan mahdollista
- missä tilanteessa sinulla on oikeus oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen ja miten voit hakea sitä
- yleinen oikeus tietoihin tietyistä menettelyssä tehtävistä päätöksistä. Näitä ovat esimerkiksi päätös olla aloittamatta rikosoikeudellista menettelyä, menettelyn päätteeksi annettava tuomio, päätös tekijän vankeusrangaistuksesta ja myöhemmästä vapauttamisesta tai tieto tekijän mahdollisesta karkaamisesta. Voit saada tiedon myös oikeus- tai rikosseuraamusviranomaisten tekemistä päätöksistä, jotka koskevat väkivaltaa tai uhkailua käyttämällä tehdyistä rikoksista tuomittuja henkilöitä ja joista saattaa aiheutua vaaraa turvallisuudellesi.

Lisäksi saat tiedon oikeudenkäyntipäivästä, -ajasta ja -paikasta sekä rikosentekijää vastaan nostetun syytteen sisällöstä.

Jos olet joutunut sukupuoleen perustuvan väkivaltarikoksen uhriksi, saat tiedon päätöksestä, joka koskee tekijän vankeusrangaistusta tai vapauttamista, tai tekijän mahdollisesta karkaamisesta. Saat niin ikään tiedon turvallisuutesi takaamiseksi toteutettavien henkilökohtaisten turvaamistoimien hyväksymispäätöksestä tai tällaisia toimia koskevan päätöksen muuttamisesta. Saat nämä tiedot ilman eri pyyntöä, paitsi jos ilmoitat, ettet halua tietoja.

Lisäksi sinulla on mahdollisuus käyttää rikosuhrien tukikeskusten tarjoamia tukipalveluja maksutta ja luottamuksellisesti. Sinut voidaan ohjata näihin keskuksiin, kun se on tarpeen rikoksen vakavuuden perusteella, tai omasta pyynnöstäsi.

Kun kyseessä on erityisen vakavaa haittaa aiheuttanut rikos, viranomaiset ja rikosuhrien tukikeskukset voivat laajentaa oikeuden tarjottuihin tukipalveluihin koskemaan myös perheesi jäseniä. Tässä perheenjäseninä pidetään

aviopuolisoa tai kumppania, johon olet vastaavanlaisessa suhteessa, sekä vanhempia ja muita lähisukulaisia toiseen polveen asti (isovanhemmat, sisarukset ja lastenlapset).

Onko minulla oikeus maksuttomiin tulkkaus- tai käännöspalveluihin (poliisiin tai muiden viranomaisten kanssa asioidessa tai tutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Jos et asu pysyvästi Espanjassa etkä osaa espanjaa tai asianomaisten itsehallintoalueen kieltä, voit saada tulkkauksen maksutta. Poliisi voi antaa sinulle rikosilmoituksen tekemistä varten lomakkeen äidinkielelläsi tai järjestää puhelintulkkauksen tai tulkin paikan päälle. Tuomioistuimilla on tulkkauspalvelu, jota koordinoidaan rikosuhrien tukikeskusten kanssa.

Rikosuhrien tukikeskukset antavat sinulle tietoa oikeudestasi maksuttomaan kieliapuun sekä rikosilmoituksen kirjalliseen käännökseen, jos et osaa rikosilmoituksen tekopaikan virallista kieltä.

Sinulla on erityisesti seuraavat oikeudet:

- Oikeus saada maksutonta tulkkausta ymmärtämälläsi kielellä, kun annat lausuman tutkintatuomarin, syyttäjäviranomaisen tai poliisiviranomaisen suorittamassa tutkinnassa tai kun olet todistajana oikeudessa tai muussa suullisessa käsittelyssä.

Sinulla on tämä oikeus, vaikka olisit kuulo- tai puhevammaisen.

- Oikeus saada maksutta käännös tietyistä menettelyissä tehtävistä päätöksistä. Näitä ovat esimerkiksi päätös olla aloittamatta rikosoikeudellista menettelyä, menettelyn päätteeksi annettava tuomio, päätös tekijän vankeusrangaistuksesta ja myöhemmästä vapauttamisesta tai myös tieto tekijän mahdollisesta karkaamisesta. Voit saada käännöksen myös oikeusviranomaisten tai rikosseuraamusviranomaisten tekemistä päätöksistä, jotka koskevat väkivaltaisesti tai uhkailemalla suoritetuista rikoksista tuomittuja henkilöitä ja joista saattaa aiheutua vaaraa turvallisuudellesi, sekä tutkinnan keskeyttämistä koskevasta päätöksestä.

Voit pyytää, että käännökseen lisätään lyhyet perustelut annetun päätöksen perusteista.

- Oikeus saada maksutta käännös tiedoista, jotka ovat olennaisia, jotta voit osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn. Voit esittää tätä varten hakemuksen, jossa perustelet, miksi jokin asiakirja on mielestäsi olennainen.
- Oikeus saada ymmärtämälläsi kielellä tieto oikeudenkäyntipäivästä, -ajasta ja -paikasta.

Oikeuksiesi turvaamiseksi tulkkausapua voidaan antaa videoneuvottelua tai muuta televiestintäteknikkaa käyttäen, ellei tuomari tai tuomioistuin salli viran puolesta tai asianosaisten pyynnöstä tulkin fyysistä läsnäoloa.

Kääntäminen voidaan korvata poikkeustapauksessa käymällä asiakirjan sisältö läpi suullisesti ymmärtämälläsi kielellä menettelyn oikeudenmukaisuuden takaamiseksi.

Jos haluat tulkkausta tai käännöstä poliisin suorittamista toimista eikä tätä järjestetä, voit valittaa asiasta tutkintatuomarille (*Juez de Instrucción*). Tällöin valitus katsotaan jätetyn sillä hetkellä, jona olet ilmaissut, ettet hyväksy pyytämäsi tulkkaus- tai käännösavun epäämistä.

Miten viranomaiset takaavat, että ymmärrän asian ja tulen kuulluksi (jos olen alaikäinen tai jos olen vammaisen)?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, sinulla on yleisesti oikeus saada suojelua, tietoa, tukea ja apua heti, kun otat yhteyttä viranomaisiin. Sinulla on mahdollisuus käyttää viranomaisten tarjoamia tukipalveluja myös ennen varsinaisen rikosilmoituksen tekemistä.

Voit myös pyytää viranomaisia ohjaamaan sinut rikosuhrien tukikeskukseen, jossa saat luottamuksellisesti maksutonta apua, vaikkot olisi tehnyt vielä rikosilmoitusta.

Voit myös ottaa haluamasi henkilön mukaan jo ensitapaamiseen viranomaisten kanssa.

Sinulla on myös oikeus saada tietoa ennen rikosilmoituksen tekemistä. Sinulle on kerrottava kaikista rikosilmoituksen tekemisen jälkeisistä toimista, ja sinulla on oikeus tulla kuulluksi niiden yhteydessä. Sinulla on myös tarvittaessa oikeus laissa tunnustettujen viittomakielten tulkkaukseen sekä kommunikaation apukeinoihin.

Kaiken sinulle annettavan suullisen ja kirjallisen tiedon on oltava selkeää, yksinkertaista ja helppotajuista. Tiedon antamisessa on otettava huomioon henkilökohtaiset erityispiirteesi ja tarpeesi, etenkin jos sinulla on jokin sensorinen, älyllinen tai henkinen vamma tai olet alaikäinen.

Uhrien tukipalvelut

Mistä rikoksen uhrit saavat apua?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, sinulla on oikeus saada luottamuksellisesti viranomaisten sekä rikosuhrien tukikeskusten tarjoamia maksuttomia tukipalveluja.

Rikosuhrien tukikeskukset tarjoavat uhrien tarpeisiin sovitettuja monialaisia palveluja, jotka ovat julkisia ja maksuttomia. Ne ovat oikeusministeriön perustamia.

Rikosuhrien tukikeskuksia on kaikilla [itsehallintoalueilla](#), käytännössä kaikkien maakuntien pääkaupungeissa ja joissakin muissakin kaupungeissa.

Rikosuhrien tukikeskukset tarjoavat rikoksen uhrille erityistä kokonaisvaltaista ja koordinoitua tukea ja vastaavat kaikista oikeudellisiin, psykologisiin ja sosiaalisiin asioihin liittyvistä erityistarpeistasi.

Jos olet terrorismirikoksen uhri, voit ottaa yhteyttä valtakunnallisen ylioikeuden (*Audiencia Nacional*) terrorismirikosten uhrien tukikeskukseen (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo*). Voit ottaa halutessasi yhteyttä myös maakunnassasi toimivaan rikosuhrien tukikeskukseen, jolloin tukikeskus sovittaa tukitoimensa yhteen terrorismirikosten uhrien tukikeskuksen kanssa.

Oikeus käyttää tukipalveluja on olemassa koko sen ajan, kun uhrien tukipalvelut toteuttavat toimiaan ja tilanteen mukaan myös sovittelumenettelyn tai rikosoikeudenkäynnin aikana sekä riittävän pitkään oikeudenkäynnin päättymisen jälkeen. Asiaan ei vaikuta se, onko tekijä tiedossa tai mikä on prosessin lopputulos. Myös ennen rikosilmoituksen tekemistä on oikeus tukipalveluihin.

Kun kyseessä on erityisen vakavaa haittaa aiheuttanut rikos, voivat viranomaiset ja rikosuhrien tukikeskukset laajentaa oikeuden tarjottuihin tukipalveluihin koskemaan myös perheesi jäseniä. Tässä perheenjäsenenä pidetään aviopuolisoa tai kumppania, jonka kanssa sinulla on vastaava tunnesuhde, sekä vanhempia ja muita lähisukulaisia toiseen polveen asti (isovanhemmat, sisarukset ja lastenlapset).

Jos sinulla on alaikäisiä lapsia tai olet itse alaikäinen ja huoltajaasi on kohdistunut sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa tai perheväkivaltaa, sinulla on oikeus laissa säädettyihin erityisiin tuki- ja suojelutoimenpiteisiin.

Jos taas olet terrorismirikoksen tai sukupuoleen perustuvan väkivaltarikoksen uhri tai alaikäinen, sinulla on lisäksi oikeudet, jotka on vahvistettu kutakin rikosta koskevassa erityislaissa.

Ohjaako poliisi minut automaattisesti uhrien tukipalveluihin?

Valtiolliset lainvalvontaviranomaiset ja tarvittaessa sen itsehallintoalueen lainvalvontaviranomaiset, jossa rikos on tapahtunut, arvioivat rikosilmoituksen tekohetkellä yksilöllisen tilanteesi suojelutarpeidesi määrittämiseksi. Sinut voidaan tarvittaessa luokitella haavoittuvassa asemassa olevaksi uhriksi. Saat tässä alustavassa arvioinnissa tiedon mahdollisuudesta käyttää rikosuhrien tukikeskuksen palveluja.

Kaikkien kanssasi tekemisissä olevien viranomaisten tai virkamiesten on ohjattava sinut rikosuhrien tukikeskukseen, kun sitä pidetään tarpeellisena rikoksen vakavuuden vuoksi tai kun pyydät sitä itse.

Miten yksityisyyttäni suojataan?

Viranomaisten sekä rikosuhrien tukikeskusten tarjoamia tukipalveluita voi käyttää aina luottamuksellisesti.

Tiedot, joita annat sinua alusta lähtien avustaville viranomaisille tai virkamiehille, voidaan välittää muille tukipalveluita tarjoaville yksiköille, kuten rikosuhrien tukikeskuksille, ainoastaan siinä tapauksessa, että olet saanut riittävät tiedot tietojen välittämisestä ja antanut siihen suostumuksesi.

Rikosuhreilletukipalveluja antavat tahot voivat antaa kolmansille osapuolille sinusta saamia tietoja vain, jos olet etukäteen antanut tähän suostumuksesi.

Oikeuslaitoksessa tuomarit, tuomioistuimet, syyttäjät ja muut rikostutkinnasta vastaavat viranomaiset ja virkamiehet sekä kaikki prosessiin tavalla tai toisella osallistuvat henkilöt toteuttavat laissa säädetyn mukaisesti tarvittavat toimenpiteet sinun ja perheesi jäsenten yksityisyyden suojaamiseksi. Jos olet alaikäinen tai erityistä suojelua tarvitseva vammaisen henkilö, pyritään estämään erityisesti kaiken sellaisen tiedon leviäminen, jonka perusteella sinut voitaisiin tunnistaa.

Oikeusviranomainen voi myös kieltää sinua tai perheesi jäseniä esittävien kuvien hankkimisen, paljastamisen tai julkaisemisen, erityisesti jos olet alaikäinen tai erityistä suojelua tarvitseva vammaisen henkilö.

Onko minun tehtävä rikosilmoitus, ennen kuin voin käyttää uhrien tukipalveluja?

Kaikilla uhreilla on oikeus käyttää rikosuhrien tukikeskusten tarjoamia tukipalveluja maksutta ja luottamuksellisesti.

Näiden tukipalvelujen käyttäminen ei edellytä, että rikosilmoitus on tehty ennakkoon.

Henkilökohtainen suojele, jos olen vaarassa

Millaista suojele on olemassa?

Rikostutkinnasta, syytteen nostamisesta ja rikosoikeudenkäynnistä vastaavat viranomaiset ja virkamiehet toteuttavat tarvittavat laissa säädetty toimenpiteet uhrin ja hänen perheensä hengen sekä fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden takaamiseksi ja heidän vapautensa, turvallisuutensa ja seksuaalisen itsemääräämisoikeutensa turvaamiseksi. Myös heidän yksityisyyttään ja ihmisarvoaan suojellaan asianmukaisella tavalla, etenkin kun he antavat lausumia tai todistavat oikeudessa.

Syyttäjä valvoo tämän suojeleä koskevan oikeuden toteutumista erityisesti, kun uhri on alaikäinen, ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet alaikäisen ensisijaisen edun suojaamiseksi, kun tämä on välttämätöntä alaikäiselle menettelyn kulusta mahdollisesti aiheutuvien haittojen estämiseksi tai vähentämiseksi.

Jos olet alaikäinen tai vammaisen rikoksen uhri (eli tarvitset erityistä suojeleä), sinulla on mahdollisuus esittää todistajanlausuntosi etukäteen asiantuntijoiden avustuksella. Kuuleminen, jonka suorittaa erikoiskoulutuksen saanut työryhmä, voidaan järjestää erityisissä tiloissa ja määrätä nauhoitettavaksi.

Kuka voi tarjota suojeleä?

Sen määrittämiseksi, mitä suojeletoimenpiteitä on toteutettava, arvioidaan jokaisen henkilön erityiset olosuhteet.

Olosuhteita arvioi ja suojeletoimenpiteitä määrittää

- rikostutkintavaiheessa tutkintatuomari tai naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskeviin tapauksiin erikoistunut tuomari; tätä varten voidaan tarvita alustavia arvioiteja ja tilapäisiä ratkaisuja, joita tekevät
- tutkintamenettelyssä tai alaikäisiin liittyvien menettelyiden yhteydessä syyttäjä tai
- esitutkinnan yhteydessä poliisi
- oikeuskäsittelyvaiheessa asiaa käsittelevä tuomari tai tuomioistuin.

Arvioiko joku tapaukseni sen selvittämiseksi, onko rikosentekijästä minulle uudelleen vaaraa?

Kyllä. Sinuun liittyvät erityiset olosuhteet on arvioitava sen selvittämiseksi, mitä suojeletoimenpiteitä on toteutettava.

Valtion ja tarvittaessa sen itsehallintoalueen lainvalvontaviranomaiset, jossa rikos on tapahtunut, arvioivat rikosilmoituksen tekohetkellä yksilöllisen tilanteesi suojeletarpeidesi määrittämiseksi ja luokittelevat sinut

tarvittaessa haavoittuvassa asemassa olevaksi uhriksi. Saat tässä alustavassa arvioinnissa tiedon mahdollisuudesta käyttää rikosuhrien tukikeskuksen palveluja.

Jos käytät rikosuhrien tukikeskusten tarjoamia tukipalveluja, myös tukikeskuksessa tehdään yksilöllinen arvio tilanteestasi. Tukikeskukselle voidaan siirtää poliisin tekemässä arvioinnissa kerättyjä tietoja, jos annat tähän suostumuksesi.

Yksilöllisessä arvioinnissa otetaan huomioon ilmaisemasi tarpeet sekä tahtosi ruumiillista, henkistä ja moraalista koskemattomuuttasi kunnioittaen.

Seuraavat seikat otetaan erityisesti huomioon:

- henkilökohtaiset erityispiirteet ja tilanne, välittömät tarpeet, sukupuoli, mahdollinen vamma ja kypsyysaste. Erityisesti arvioidaan, onko sinulla jotain rajoitteita tai oletko riippuvuussuhteessa epäiltyyn rikoksentehtijään, oletko alaikäinen, tarvitsetko erityistä suojelua tai liittykö sinuun muita asemasi erityisen haavoittuvaksi tekeviä seikkoja;
- rikoksen luonne ja aiheutuneiden vahinkojen vakavuus sekä rikoksen toistumisen vaara. Suojelun tarve arvioidaan, jos olet terrorismirikoksen, järjestäytyneen rikollisryhmän tekemän rikoksen, sukupuoleen perustuvan väkivallan tai perheväkivallan, seksuaalirikoksen, ihmiskaupan tai sieppauksen uhri tai jos sinuun kohdistunut rikos on luonteeltaan rasistinen tai antisemitistinen. Samoin suojelun tarve arvioidaan, jos rikos on tehty muista ideologisista, uskonnollisista tai vakaumukseen liittyvistä syistä tai syistä, jotka johtuvat perhetilanteesta, etniseen ryhmään kuulumisesta, rodusta tai kansallisuudesta, kansallisesta alkuperästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai identiteetistä, sairaudesta tai vammasta;
- rikoksen olosuhteet, etenkin jos kyseessä on väkivaltarikos.

Jos olet alaikäinen tai sinulla on jokin vamma ja tarvitset erityistä suojelua, mielipiteesi ja etusi sekä henkilökohtainen tilanteesi otetaan huomioon. Erityisesti valvotaan alaikäisen tai erityistä suojelua tarvitsevan vammaisen henkilön ensisijaisen edun toteutumisen periaatetta, tiedonsaantioikeutta, oikeutta syrjimättömyyteen, luottamuksellisuuteen ja yksityisyyden suojaan sekä suojeluun.

Arvioiko joku tapaukseni sen selvittämiseksi, voiko minulle aiheutua lisää vahinkoa rikosoikeudellisessa menettelyssä (tutkinnan ja oikeuskäsittelyn aikana)?

Kyllä arvioi. Esitutkintavaiheessa arvioinnin tekee tutkintatuomari tai (jos kyseessä on sukupuoleen perustuva väkivalta) naiseen kohdistuvaa väkivaltaa koskeviin tapauksiin erikoistunut tuomari, syyttäjä tai poliisi. Arvioija päättää suojelutoimenpiteistä, joita saatat tarvita.

Jos olet vaarassa, saat poliisilta suojelua.

Lausumasi välitetään videoneuvotteluna turvallisuussyistä, yleisen järjestyksen turvaamiseksi tai jos se on tarkoituksenmukaista tai sillä pyritään säilyttämään ihmisarvosi.

Jos sinuun on kohdistunut rikos, joka edellyttää erityisiä suojelutoimenpiteitä (esimerkiksi sukupuoleen perustuva väkivalta, lähisuhdeväkivalta, ihmiskauppa hyväksikäyttöä tai pakkotyötä varten, pahoinpitely, ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuva rikos, kidutus, henkilöön kohdistuva rikos, seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen kohdistuva rikos, yksityisyyteen tai omaa kuvaa koskevaan oikeuteen kohdistuva rikos, kotirauhan rikkominen tai kunniaan tai sosioekonomiseen asemaan kohdistuva rikos), sinulla on oikeus siihen, että rikoksentehtijälle määrätään jokin seuraavista kielloista, jos tämä on suojelemisesi kannalta ehdottoman välttämätöntä: kiello oleskella tietyssä paikassa, kaupunginosassa, kaupungissa tai tietyllä alueella tai mennä tiettyyn paikkaan, kaupunginosaan, kaupunkiin tai tietylle alueelle; lähestymiskiello tai kiello olla yhteydessä tiettyihin henkilöihin.

Tutkintavaiheen aikana sinua voidaan suojella seuraavin toimenpitein:

- Voit antaa lausumasi erikseen suunnitelluissa tai mukautetuissa tiloissa henkilölle, joka on saanut asiaankuuluvan ammatillisen erikoiskoulutuksen.
- Jos sinun on annettava lausumasi useampaan kertaan, sen vastaanottaa aina sama henkilö, paitsi jos tästä voi olla merkittävää haittaa prosessin kulun kannalta tai jos sinun on annettava lausuntosi suoraan tuomarille tai syyttäjälle.
- Lausumasi vastaanottaa samaa sukupuolta oleva henkilö, jos pyydät tätä ja olet joutunut sukupuoleen

perustuvan väkivallan, perheväkivallan tai seksuaalirikoksen uhriksi, paitsi jos tästä saattaisi aiheutua merkittävää haittaa prosessin kulun kannalta tai jos sinun on annettava lausuntonsi suoraan tuomarille tai syyttäjälle.

Jos sinut on haastettu todistajaksi ja tutkintatuomari arvioi sinun olevan suuressa vaarassa tai vaaran kohdistuvan vapauteesi, omaisuuteesi tai perheeseesi, hän voi toteuttaa seuraavat toimet:

- Henkilöllisyytesi, osoitteesi, ammattisi ja työpaikkasi pidetään salassa eikä niitä tuoda esille menettelyssä.
- Estetään näkemästä sinua tuomioistuimessa, ja ilmoitetaan tuomioistuin prosessiosoitteeksi.
- Estetään kuvasi tallentaminen missä tahansa muodossa.
- Määrätään poliisi suojelemaan sinua menettelyn aikana ja sen jälkeen.
- Järjestetään sinulle kuljetus tuomioistuimeen virka-autoilla.
- Sijoitetaan sinut poliisiin vartioimiin odotustiloihin tuomioistuimessa.
- Erityisissä olosuhteissa sinulle annetaan uusi henkilöllisyys ja taloudellista tukea asuinpaikan ja työpaikan vaihtoa varten.

Jos olet joutunut sukupuoleen perustuvan väkivallan tai perheväkivallan uhriksi, voidaan antaa ”suojelumääräys”, johon sisältyy yleisiä turvaamistoimia rikoksenteijää vastaan (kielto oleskella tietyssä paikassa, kaupunginosassa, kaupungissa tai tietyllä alueella tai hakeutua tiettyyn paikkaan, kaupunginosaan, kaupunkiin tai tietylle alueelle ja kielto lähestyä tietyjä henkilöitä tai ottaa heihin yhteyttä).

Oikeudenkäynnin aikana tuomari tai tuomioistuimen presidentti voi määrätä istunnon pidettäväksi suljetuin ovin (ja rajoittaa audiovisuaalisten tiedotusvälineiden läsnäoloa istunnoissa sekä kieltää nauhoittamasta mitään kuulemisia tai osaa niistä) moraalisiin, yleisen järjestyksen ja uhrin tai uhrin perheen suojelemiseksi. Hän voi kieltää myös asiantuntijoiden tai muiden oikeudessa esiintyvien henkilöiden henkilöllisyyden paljastamisen.

Asianomistajana voit vaatia asian käsittelyä suljetuin ovin.

Oikeudenkäyntivaiheen aikana sinua voidaan suojella seuraavin toimenpitein:

- Toimenpiteet, joilla vältetään näköyhteys epäiltyyn rikoksenteijään ja joilla taataan, että sinua voidaan kuulla, vaikkot olisit läsnä istuntosalissa. Tässä voidaan hyödyntää viestintäteknologiaa (istuntosaliin voidaan pystyttää sermit ja voit antaa lausuntonsi videoneuvottelussa).
- Toimenpiteet, joilla estetään esittämästä yksityiselämäsi koskevia kysymyksiä, joilla ei ole merkitystä ratkaistavana olevan rikoksen kannalta, ellei tuomari tai tuomioistuin katso poikkeuksellisesti, että tällaisiin kysymyksiin on vastattava.
- Suullinen käsittely suljetuin ovin. Tuomari tai tuomioistuimen presidentti voi sallia sellaisten henkilöiden läsnäolon, joilla on erityinen intressi asiassa.

Toimenpiteet, joilla vältetään näköyhteys epäillyn rikoksenteijän kanssa ja yksityiselämää koskevien kysymysten esittäminen, voidaan toteuttaa myös rikoksen tutkintavaiheessa.

Millaista suojelua erityisen haavoittuvassa asemassa olevat uhrin saavat?

Jos uhri on haavoittuvassa asemassa eli on esimerkiksi alaikäinen tai erityistä suojelua tarvitseva vammaisen henkilö, toteutetaan prosessin aikana niiden toimenpiteiden lisäksi, jotka on lueteltu kohdassa ”Arvioiko joku tapaukseni sen selvittämiseksi, voiko minulle aiheutua lisää vahinkoa rikosoikeudellisessa menettelyssä (tutkinnan ja oikeuskäsittelyn aikana?”, seuraavat toimenpiteet:

- Lausuma videoidaan ja video voidaan toistaa oikeudenkäynnissä laissa säädetyissä tapauksissa ja lain mukaisin edellytyksin.
- Voit antaa lausumasi asiantuntijalle.

Jos olet alaikäinen tai vammaisen rikoksen uhri (erityistä suojelua tarvitseva uhri), sinulla on mahdollisuus todistaa etukäteen asiantuntijoiden avustuksella. Kuuleminen, jonka suorittaa erikoiskoulutuksen saanut työryhmä, voidaan järjestää erityisissä tiloissa ja määrätä nauhoitettavaksi.

Syyttäjän pyynnöstä sinulle voidaan nimetä lisäksi edunvalvoja oikeudenkäynnin ajaksi, jos olet erityisen haavoittuvassa asemassa oleva uhri tai jos kyseessä on erityinen tilanne, kuten eturistiriita laillisten edustajien tai jommankumman vanhemman kanssa, eikä toinen vanhempi pysty hoitamaan asianmukaisesti uhrin edustamiseen

ja avustamiseen liittyviä tehtäviään.

Olen alaikäinen. Onko minulla erityisiä oikeuksia?

Rikoksen tutkintavaiheessa alaikäistä kohdellaan alaikäisten suojelemiseksi laadittuja erityisiä menettelyjä noudattaen. Erityisiä varotoimia toteutetaan, kun sinua kuullaan. Syyttäjällä on erityinen tehtävä suojella alaikäisiä, ja hänen on oltava aina paikalla. Näköyhteys rikosentekijään on estettävä kaikilla teknisillä keinoilla.

Sinua haastattelee erikoiskoulutuksen tätä varten saanut työryhmä erityisissä tiloissa, joissa tunnet olevasi turvassa. Sinulla on myös mahdollisuus esittää todisteesi etukäteen asiantuntijoiden avustuksella, ja haastattelu voidaan määrätä nauhoitettavaksi.

Riittää, että annat lausumasi kerran tutkintatuomarin, tuomioistuimen kirjaajan ja kaikkien menettelyn osapuolten läsnä ollessa. Sinun ei tarvitse antaa sitä uudelleen oikeudenkäynnin aikana.

Oikeudenkäynnin aikana lausuman antavan alaikäisen näköyhteys syytettyyn on estettävä teknisesti.

Myös syytetyn kohtaamista kasvotusten rajoitetaan.

Prosessin aikana toteutetaan niiden toimenpiteiden lisäksi, jotka on lueteltu kohdassa ”Arvioiko joku tapaukseni sen selvittämiseksi, voiko minulle aiheutua lisää vahinkoa rikosoikeudellisessa menettelyssä (tutkinnan ja oikeuskäsittelyn aikana)?”, seuraavat toimenpiteet:

- Lausuma videoidaan ja video voidaan toistaa oikeudenkäynnissä laissa säädetyissä tapauksissa ja lain mukaisin edellytyksin.
- Lausuma voidaan antaa asiantuntijalle.

Syyttäjän pyynnöstä sinulle voidaan nimetä lisäksi edunvalvoja oikeudenkäynnin ajaksi, jos olet erityisen haavoittuvassa asemassa tai jos kyseessä on erityinen tilanne, kuten eturistiriita laillisten edustajien tai jommankumman vanhemman kanssa, eikä toinen vanhempi pysty hoitamaan asianmukaisesti uhrin edustamiseen ja avustamiseen liittyviä tehtäviään.

Omaiseni kuoli rikoksen seurauksena. Mitä oikeuksia minulla on?

Jos omaisesi on kuollut rikoksen seurauksena, hän on rikoksen välitön uhri ja sinä olet välillinen uhri, jos tilanteesi vastaa tiettyjä laissa säädettyjä tilanteita (etkä ole vastuussa rikoksesta). Välillisiä uhreja ovat esimerkiksi välittömän uhrin puoliso, joka ei ollut eronnut uhrista oikeudellisesti eikä tosiasiallisesti; välittömän uhrin lapsi tai puolison lapsi, kun puoliso ei ole eronnut oikeudellisesti eikä tosiasiallisesti uhrista ja lapsi on asunut heidän luonaan, tai henkilö, jolla on side välittömään uhriin tunnesiteen ja yhdessä asumisen perusteella.

Kannattaa muistaa, että jokaisella uhrilla on oikeus nostaa sekä syyte että vahingonkorvauskanne laissa säädetyn mukaisesti sekä saapua tutkinnasta vastaavien viranomaisten kuultavaksi ja esittää näille todisteita ja tietoja, joita pitää olennaisina tosiseikkojen selvittämisen kannalta.

Välillisenä uhrina sinulla voi olla mahdollisuus käyttää maksutta ja luottamuksellisesti viranomaisten tarjoamia tukipalveluja sekä rikosuhrien tukikeskusten tarjoamia palveluja, jos tämän oikeuden laajentaminen koskemaan välittömän uhrin perheenjäseniä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi siksi, että kyseessä on erityisen vakavaa haittaa aiheuttanut rikos. Tässä perheenjäseninä pidetään ainoastaan henkilöitä, joilla on side välittömään uhriin avioliiton tai vastaavan tunnesuhteen kautta tai vanhempia ja lähisukulaisia toiseen polveen asti (isovanhemmat, sisarukset ja lastenlapset).

Jos olet välillinen uhri, sinulla on oikeus saada tietoa käytettävissä olevista tukitoimenpiteistä, niin terveydenhuollon ja psykologin palveluista kuin konkreettisesta avusta, sekä siitä, miten näitä voi saada. Sinulla on mahdollisuus saada tietoa myös korvauksista, joihin sinulla saattaa olla oikeus, sekä siitä, miten korvauksia voi vaatia.

Rikosuhrien tukikeskukset opastavat sinua rikosoikeudelliseen menettelyyn liittyvistä taloudellisista oikeuksista ja erityisesti rikoksesta aiheutuneiden vahinkojen perusteella annettavasta tuesta sekä niiden hakumenettelystä. Tukikeskukset tarjoavat myös tarvitsemaasi emotionaalista tukea ja terapiaa ja muuta psykologista apua, jota

tarvitaan rikoksesta aiheutuneista traumoista selviämistä varten.

Espanjassa on oma tukijärjestelmä rikoksen välillisille uhreille. Välillinen uhri voi saada taloudellista tukea, jos kyseessä on tahallinen väkivaltarikos, joka on tehty Espanjassa ja joka on johtanut välittömän uhrin kuolemaan tai aiheuttanut vakavaa vahinkoa välillisen uhrin mielenterveydelle.

Jotta sinulla olisi oikeus taloudelliseen tukeen välillisenä uhrina, sinun on täytettävä seuraavat edellytykset:

- Olet Espanjan tai jonkin muun Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen tai vakituinen asuinpaikkasi on Espanjassa tai olet sellaisen muun valtion kansalainen, joka myöntää alueellaan vastaavia tukia kuin Espanja. Vainajan kansallisuudella tai vakituisella asuinpaikalla ei ole merkitystä tältä kannalta.
- Olet vainajan leski etkä ollut eronnut hänestä oikeudellisesti tai olitte asuneet vakituisesti yhdessä ja teillä oli avioliittoa vastaava tunneside vähintään kahden vuoden ajan ennen rikoksesta johtuvaa kuolemaa. Jos teillä on yhteisiä lapsia, pelkkä samassa taloudessa asuminen riittää. Tukeen ovat oikeutettuja myös lapsesi, vaikkeivät nämä olisi vainajan lapsia, edellyttäen että he olivat taloudellisesti riippuvaisia vainajasta ja asuivat samassa taloudessa.
- Tukea ei myönnetä missään tapauksessa kuolemaan johtaneesta tahallisesta rikoksesta tuomitulle henkilölle, joka oli avioliitossa vainajan kanssa tai jolla oli häneen vastaavanlainen pysyvä tunneside.
- Olet vainajan lapsi ja olit hänestä taloudellisesti riippuvainen ja asuit samassa taloudessa. Taloudellisesti riippuvaisina pidetään alaikäisiä lapsia sekä täysi-ikäisiä vajeavaltaisia henkilöitä.
- Olet vainajan vanhempi ja olit taloudellisesti riippuvainen hänestä eikä ketään edellä mainituissa tilanteissa tarkoitettua henkilöä ole olemassa.
- Välillisinä uhreina pidetään Espanjan lainsäädännön mukaisen taloudellisen tuen kannalta myös rikoksen välittömänä uhrina kuolleen alaikäisen vanhempia.

Tukea on haettava vuoden kuluessa rikoksen tekopäivästä. Jos välitön uhri kuolee myöhemmin ja välittömänä kuolinsyynä ovat rikoksesta johtuneet ruumiinvammat tai terveystahit, uusi samanpituisen määräaika tuen hakemiselle alkaa kulua kuolinpäivästä.

Tukien myöntäminen edellyttää yleisesti, että rikosoikeudellisen menettelyn päättävä lopullinen tuomio on annettu.

Tukea ei voi saada, jos tuomiossa määrätään korvausten maksamisesta. Tuki voidaan kuitenkin maksaa kokonaan tai osittain, jos rikokseen syllistynyt todetaan osittain maksukyvyttömäksi. Tukea ei voi saada myöskään silloin, kun yksityisestä vakuutuksesta maksetaan korvaus, jos sen määrä ylittää tuomiossa vahvistetun määrän, tai kun sosiaaliturvajärjestelmästä maksetaan uhrin tilapäiseen työkyvyttömyyteen perustuvaa etuutta.

Tuen määrä ei voi missään tapauksessa ylittää tuomiossa vahvistetun korvauksen määrää.

Onko minulla mahdollisuus sovitteluun? Millä edellytyksillä? Olenko turvassa sovittelun aikana?

Uhrina sinulla on oikeus saada tietoa käytettävissä olevista vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä eli sovittelusta ja muista välitysmenettelyistä sekä käytettävissä olevista sovitteluun liittyvistä palveluista, jos sovittelu on lain mukaan kyseisessä tapauksessa mahdollinen. Rikosuhrien tukikeskukset antavat asiaa koskevia tietoja.

Lisäksi rikosuhrien tukikeskukset voivat ehdottaa tuomioistuimelle rikosoikeudellisen sovittelun järjestämistä, jos ne pitävät sitä kannaltasi hyödyllisenä. Ne antavat tukea myös yksiköille, jotka vastaavat sovittelusta ja muista laissa säädetyistä tuomioistuinten ulkopuolisista riidanratkaisumenettelyistä.

Sinulla on mahdollisuus käyttää sovittelua saadaksesi asianmukaisen aineellisen tai muun korvauksen rikosvahingosta. Tämä edellyttää seuraavaa:

- Rikoksenteijä on tunnustanut olennaiset tosiseikat, joihin hänen rikosoikeudellinen vastuunsa perustuu.
- Olet antanut suostumuksesi saatuaasi kattavat ja puolueettomat tiedot sovittelun sisällöstä, mahdollisista lopputuloksista ja menettelyistä, joilla sovittelu voidaan toteuttaa.
- Rikoksenteijä on antanut suostumuksensa.
- Sovittelumenettely ei aiheuta vaaraa turvallisuudellesi eikä ole vaaraa, että sovittelusta voisi aiheutua

sinulle uutta aineellista tai henkistä vahinkoa.

- Sovittelua ei ole kielletty laissa kyseisen rikoksen osalta.

Sovittelumenettelyn aikana käytävät keskustelut ovat luottamuksellisia, eikä niitä voida paljastaa ilman sinun suostumustasi eikä myöskään ilman rikosentekijän suostumusta.

Sovittelijoilla ja muilla sovittelumenettelyyn osallistuvilla ammattilaisilla on salassapitovelvollisuus tosiseikoista ja muista asioista, jotka he ovat saaneet tietoonsa tehtävänsä hoitaessaan.

Sekä sinä että rikosentekijä voitte perua sovitteluun osallistumista koskevan suostumuksenne milloin tahansa.

Tavallisesti sovitellaan lievimpiä rikoksia.

Nuoria (14–18-vuotiaita) koskevassa rikoslaisissa sovittelu on mainittu laissa nimenomaisesti keinona saada nuori sopeutumaan yhteiskuntaan. Tässä yhteydessä sovittelu toteutetaan nuorisoihin erikoistuneen syyttäjän (*Fiscalía de Menores*) tukiryhmissä. Sovittelun voivat hoitaa myös itsehallintoalueiden elimet ja muut yhteisöt, kuten alaan erikoistuneet yhdistykset.

Täysi-ikäisiä koskevissa rikoksissa sovittelu sisältyy tuomioistuinten ulkopuolisen riidanratkaisun palveluihin, ja erilaisia kokeiluhankkeita on ollut käynnissä jo vuosien ajan.

Sovittelun turvallisuudesta voidaan todeta, että sinua suojellaan koko ajan toteuttamalla tarvittavat fyysiset toimenpiteet sekä muut tilanteen edellyttämät toimenpiteet, joista oikeusviranomainen voi päättää.

Mistä löydän säädökset, joihin oikeuteni on koottu?

- Espanjan rikoslaki (*Código Penal*) – [espanjaksi](#)
- Espanjan siviililaki (*Código Civil*) – [espanjaksi](#)
- Rikosprosessilaki (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) – [espanjaksi](#)
- Laki 4/2015, annettu 27. huhtikuuta 2015, rikoksen uhrin asemasta (*Ley del Estatuto de la víctima del delito*) – [espanjaksi](#)
- Asetus 1109/2015, annettu 11. joulukuuta 2015, rikoksen uhrin asemasta 27. huhtikuuta 2015 annetun lain 4/2015 täytäntöönpanosta (jossa säädetään rikosuhrien tukikeskuksista) – [espanjaksi](#)
- Laki 8/2015, annettu 22. heinäkuuta 2015, lasten ja nuorten suojelujärjestelmän muuttamisesta (*Ley Orgánica de modificación del sistema de protección de la infancia y de la adolescencia*) sekä laki 26/2015, annettu 22. heinäkuuta 2015, lasten ja nuorten suojelujärjestelmän muuttamisesta (*Ley de modificación del sistema de protección de la infancia y de la adolescencia*) – [espanjaksi](#)
- Laki 23/2014, annettu 20. marraskuuta 2014, Euroopan unionissa annettujen rikostuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta (*Ley de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea*) – [espanjaksi](#)
- Asetus 671/2013, annettu 6. syyskuuta 2013, lain 29/2011 hyväksymisestä – [espanjaksi](#)
- Laki 29/2011, annettu 22. syyskuuta 2011, terrorismin uhriksi joutuneiden tunnustamisesta ja kokonaisvaltaisesta suojelusta (*Ley de Reconocimiento y Protección Integral a las Víctimas de Terrorismo*) – [espanjaksi](#)
- Laki 1/2004, annettu 28. joulukuuta 2004, kokonaisvaltaisista suojelutoimenpiteistä sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi (*Ley Orgánica de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*) – [espanjaksi](#)
- Laki 5/2000, annettu 12. tammikuuta 2000, alaikäisten rikosoikeudellisesta vastuusta (*Ley Orgánica reguladora de la responsabilidad penal de los menores*) – [espanjaksi](#)
- Laki 1/1996, annettu 15. tammikuuta 1996, alaikäisen oikeudellisesta suojelusta (*Ley Orgánica de Protección Jurídica del Menor*) – [espanjaksi](#)
- Laki 1/1996, annettu 10. tammikuuta 1996, maksuttomasta oikeusavusta (*Ley de asistencia jurídica gratuita*) – [espanjaksi](#)
- Laki 35/1995, annettu 11. joulukuuta 1995, väkivalta- ja seksuaalirikoksen uhrien tuesta ja avusta (*Ley de ayuda y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual*) – [espanjaksi](#)
- Asetus 738/1997, annettu 23. toukokuuta 1997, väkivalta- ja seksuaalirikoksen uhrien tuesta annetun asetuksen hyväksymisestä (*Real Decreto por el que se aprueba el Reglamento de ayudas a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual*) – [espanjaksi](#)
- Laki 19/1994, annettu 23. joulukuuta 1994, todistajien ja asiantuntijoiden suojelemisesta rikosasioissa (*Ley*

Orgánica de protección a testigos y peritos en causas criminales) - [espanjaksi](#)

■ Päivitetty viimeksi: 24/06/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.